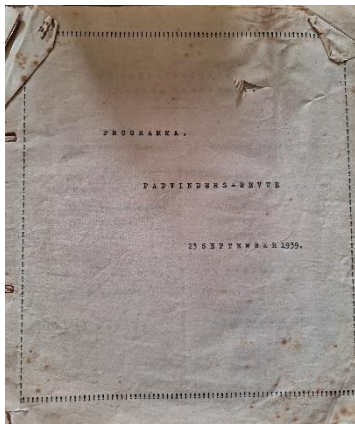


# Jacques Elze



Jacques Hercules Elze is geboren op 1 juli 1902 in Amsterdam. Hij was de zoon van Simon I. Elze en Rosalina van der Giessen. Het gezin was joods. Hij trouwde met H.J. Diederick. Hij was ingenieur bij irrigatiewerken van Waterstaat afdeling Serang.

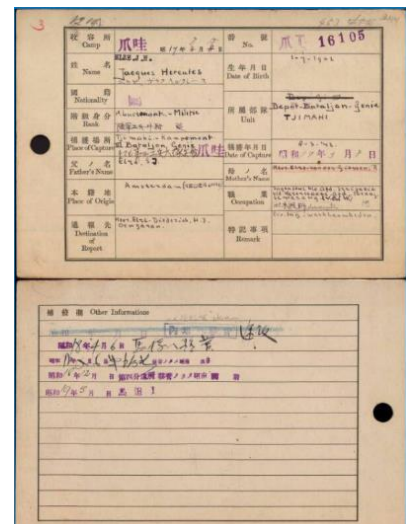


Jacques was secretaris van de afdeling Soerabaja van de NIPV. Julius Königslöw was voorzitter en T. Nielsen was penningmeester. De gouverneur van Oost Java, Charles Olke van der Plas, was de beschermheer van de afdeling. In 1939 werd door de scouts een padvindersrevue georganiseerd waar ze als bestuur bij waren.

Tijdens de mobilisatie was hij 1<sup>e</sup> luitenant bij de het Depot Bataljon in Tjimahi. Hij werd krijgsgevangen genomen op 8 maart 1942 en geïnterneerd in

het HBS kamp in Soerabaja. Van daar vertrok hij met de *Maebashi Maru 2* op 1 februari 1943 met ongeveer 1900 krijgsgevangenen (3 Engelsen, verder allemaal Nederlanders) naar Singapore. Het was Java Party 12, het 12<sup>e</sup> krijgsgevangenen-transport dat van Java vertrok.

De route liep vlak langs de noordkust van Java. Het was een smerig schip, afgewerkte kolen lagen aan dek; alles, ook de bemanning, zag er zwart en vet uit. De krijgsgevangenen werden in het voorste ruim gepropt, officieren en manschappen door elkaar. Er waren geen patrijspoorten, de ventilatie werkte niet, er hing een verpeste lucht. Liggend slapen was onmogelijk, iedereen zat met opgetrokken knieën. Door een visvergiftiging werden velen beroerd en moesten overgeven. Daarnaast trad nog een permanganaat-vergiftiging op doordat de verdunde permanganaat (gebruikt om eetgerei af te spoelen) per ongeluk als thee werd geschonken; maag- en buikklachten waren het gevolg. Op 3 februari kwam het schip aan op de rede van Tandjong Priok en twee dagen later ging het schip verder richting Singapore. Het schip kwam daar op 9 februari aan en de mannen werden in open vrachtauto's in de stromende regen getransporteerd naar de kazernes van Changi. Van daar vertrok hij op 6 april 1943 naar Kinsayok in Thailand om te gaan werken aan de Birmaspoorweg.



De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspinnen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

### **Meer informatie**

[Japanse interneringskaarten | Nationaal Archief](#)

Archief Scoutingmuseum Baarn

[Nieuw Israelietisch weekblad » 30 aug 1901 - Art. 34 | Delpher](#)

[De nieuwe courant » 03 jul 1902 - Art. 31 | Delpher](#)

[Nieuw Israelietisch weekblad » 15 jan 1926 - Art. 74 | Delpher](#)

[Java Party 12 \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[japansekrijgsgevangenkampen.nl/Maebashi Maru 2.htm](#)

[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Plas, Charles Olke van der \(1891-1977\) \(kna.nl\)](#)

[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.